

2022-03-24
Ju2022/01128**Justitiedepartementet**Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm

Uppdrag att genomföra Politikernas trygghetsundersökning för valåret 2022

Regeringens beslut

Regeringen ger Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att kartlägga omfattningen och konsekvenserna av trakasserier, hot och våld mot politiskt förtroendevalda under valåret 2022. Resultaten ska jämföras med resultaten från de tidigare kartläggningar som Brå har genomfört och redovisat i rapporten Politikernas trygghetsundersökning (PTU).

För uppdragets genomförande får Brå använda 450 000 kronor för 2022. Kostnaderna ska, efter regeringsbeslut, belasta utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering, anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder och anslagspost 12 Jämställdhetsinsatser. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022. Medel som inte förbrukas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2023. En ekonomisk redovisning ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2023. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. Den totala kostnaden för uppdraget 2022–2023 beräknas till 1 400 000 kronor.

Brå ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Justitiedepartementet, med kopia till Arbetsmarknadsdepartementet och Kulturdepartementet) senast den 10 november 2023.

Skälen för regeringens beslut

Personer som engagerar sig i samhällsfrågor och som deltar i samhällsdebatten är särskilt drabbade av hot och hat. Regeringens arbete för

att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat utgår från handlingsplanen Till det fria ordets försvar (dnr Ku2017/01675). Handlingsplanen omfattar tre åtgärdsområden som ska bidra till ett mer systematiskt arbete: ökad kunskap, stöd till dem som utsätts och ett stärkt rättsväsende. Åtgärderna riktar sig till förtroendevalda, journalister, konstnärer, opinionsbildare och det civila samhällets organisationer.

Regeringens arbete för att motverka hot och hat är även en del av arbetet inom det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande för kvinnor och män. Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället, och samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet. Politikernas trygghetsundersökning är ett viktigt underlag för att synliggöra skillnader och likheter vad gäller utsatthet, oro och konsekvenser av utsatthet och oro mellan förtroendevalda kvinnor och män. Kunskapen kan användas av regeringen och andra aktörer i arbetet för att öka jämställdheten.

Brå har på uppdrag av regeringen kartlagt trakasserier, hot och våld mot förtroendevalda för åren 2011, 2012, 2014, 2016, 2018 och 2020. Kartläggningarna har redovisats i Politikernas trygghetsundersökning (PTU).

I PTU 2021 uppgav 26 procent av de förtroendevalda att de under 2020 blev utsatta för någon form av trakasserier, hot eller våld. Det är något lägre jämfört med undersökningen 2016, då motsvarande andel var 27,6 procent. Det är även något lägre än föregående undersökning som avser 2018, men som tidigare mätningar visat brukar utsattheten vara högre under valåren. År 2020 uppgav 26 procent av politikerna att de har påverkats i sitt förtroendeuppdrag på grund av utsatthet eller oro för att utsättas. Kvinnor uppger i högre utsträckning än män att deras uppdrag har påverkats, 31 procent jämfört med 23 procent. Den vanligaste typen av konsekvens är att undvika att engagera sig eller uttala sig i en specifik fråga, vilket 21 procent kvinnor respektive 15 procent män uppger att de gjort.

Uppdraget att kartlägga trakasserier, hot och våld mot politiskt förtroendevalda under valåret 2022 kommer att bidra till ökad kunskap om utsattheten under ett valår. Kunskapen är särskilt viktig eftersom den ökade exponeringen och tillgängligheten under valår ökar risken för förtroendevalda att utsättas för trakasserier, hot och våld. En ökad kunskap om könsskillnader i utsatthet för hot och hat bidrar också till det fortsatta

arbetet att nå det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande för kvinnor och män. Kartläggningen kommer att innebära ökade möjligheter att följa och analysera utvecklingen över tid.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Karin Norberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM
Finansdepartementet/BA
Kulturdepartementet/MD
Jämställdhetsmyndigheten
Kammarkollegiet
Sveriges Kommuner och Regioner